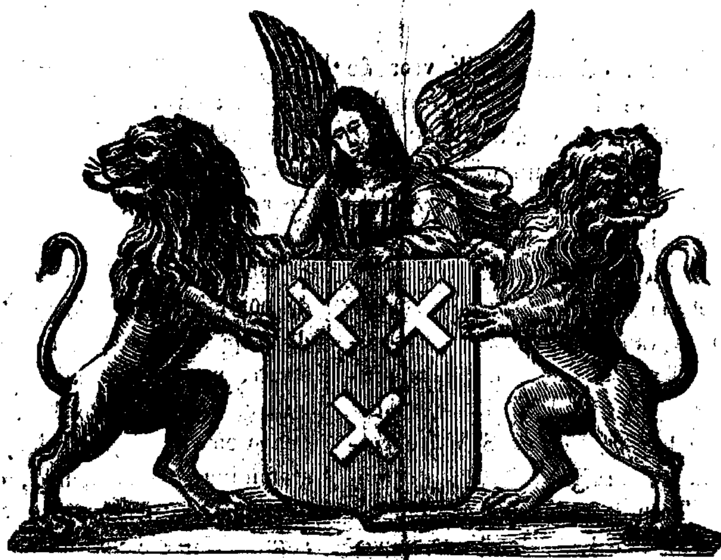
N°. 95

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 25 NOVEMBER.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van de Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant.*

DE GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie NOORD-BRABANT, gezien de wet van den 5. November 1852, (*Staatsblad n°. 197*) houdende regeling van de verdeeling der Provincie in Kiesdistricten, ter benoeming der Leden van de Provinciale Staten, enz.

Gelet op Art. 5 van die wet en de tabel B daarbij gevoegd.

BESLUITEN:

Te bepalen dat de leden, waaruit de vergadering der Staten van deze Provincie is zamengesteld, overgaan tot de Kiesdistricten zoo als in de hier volgende lijst is aangeduid;

Voor het 1ste hoofd-kiesdistrict hoofdplaats *'s Hertogenbosch*, de heeren: Mr. N. F. C. J. Sassen, H. T. J. van der Ven, A. Verhagen, J. Dijkhof, H. A. Bijvoet, Mr. C. J. A. van Rijckevorsel, Mr. W. C. van Heurn, A. C. van Landschot.

Voor het 2de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Grave*, de heeren: Mr. J. A. M. Verheijen van Estveld. Mr. P. F. van Cooth, J. F. Sengers, H. C. F. Kerstens, Mr. P. van den Heuvel, H. de Quay, R. J. N. Walter.

Voor het 3de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Tilburg*, de heeren: B. J. Mutsaers, F. Suijs, Mr. L. Verheijen, W. J. Mol, J. H. A. Diepen, R. F. Wiersma, Dr. H. Sassen.

Voor het 4de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Heusden*, de heeren: H. E. Verschoor, Mr. J. D. W. Pape, A. J. J. de Roy van Zuidewijn-Capelle, J. H. Gerlach Jr., C. A. Drossaerts van Drongelen, R. Middelkoop Jr., A. den Dekker.

Voor het 5de Hoofdkiesdrict, hoofdplaats *Helmond*, de heeren: A. H. Bots, J. F. Pompe, P. L. Prinsen, J. Smits, P. A. van de Ven, J. G. Frencken, G. J. Coovels.

Voor het 6de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Eindhoven*, de heeren: Mr. M. van den Acker, A. J. van Stekelenborg, J. van Roy, Mr. A. J. H. van [illegible]

Voor het 7de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Breda*, de heeren: G. Buyzen, N. R. H. Guljé, Mr. C. A. van Dam, J. van Ginneken, C. W. Oomen, C. N. W. van Mens, J. A. van Etten.

Voor het 8ste Hoofdkiesdistrict, hoofdplaals *Zevenbergen*, de heeren: T. Heere Gz., Mr. N. P. Brouwers, G. Berman, A. van de Werk, F. H. H. Borret, A. van der Poest Clement, Mr. P. Gouverneur.

Voor het 9de Hoofdkiesdistrict, hoofdplaats *Bergen-op-Zoom*, de heeren: Dr. J. A. de Ram, Mr. F. J. van Reijsingen, C. J. Daververldt, Mr. F. J. A. van Gilse, P. J. C. F. van Hasselt, L. C. de Geep, Mr. H. J. van Swieten.

Zullende de alzoo vastgestelde lijst in het dagblad der provincie worden geplaatst, en uittreksels van die lijst zoo ver ieder aangaat, gezonden worden aan de Gemeentebesturen der hoofdplaatsen van de Hoofd-Kiesdistricten en aan de leden der Staten-vergadering.

's Hertogenbosch, den 19 November 1852.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(Geparapheerd) A. J. BORRET,
De Griffier,
(Geteekend) J. MENU,
Accordeert met voors. Register,
De Griffier.
J. MENU.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE *BREDA*, ontvangen hebbende van het Bureau van Stemopneming, de Processen-Verbaal wegens de inlevering en opening der Stembriefjes, ter benoeming van drie Leden voor de Kamer van Koophandel en Fabrijken alhier, in plaats van de Heeren *F. A. P. van Reuth*, *G. Moolenbergh* en *A. J. Bouwens*, die met het einde dezes jaars aan de beurt van aftreding zijn.

Brengen bij deze ter kennisse van het Publiek, dat afschriften dier Processen-Verbaal ter puije van het Raadhuis zijn aangeplakt en ter Secretarie der Gemeente voor een ieder ter inzage zijn nedergelegd.

BREDA, den 23. November 1852.

C. PELS RIJCKEN, Weth.
De Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den November.

Gisteren is allerwege in Frankrijk de volksstemming over het senaats-besluit tot herstelling van het erfelijk Keizerschap begonnen. Al de berigten getuigen van de diepe kalmte, die allerwege in den lande bij het naderen dezer gewigtige gebeurtenis heerschte. Verontrustende geruchten, te Parijs en elders in omloop gebragt, zoo als van plannen tot verzwaring van belastingen, van een ongeluk hetwelk den Prins-President op een wandelridje zoude overkomen zijn, worden in den *Moniteur* tegengesproken, als verzonnen om op de stemming der kiezers een nadeeligen invloed uit te oefenen. Tevens heeft de prefect van Politie te Parijs de bestaande strafbepalingen tegen hen die, al is het ook ter goeder trouw, valsche berigten verspreiden, op nieuw doen afkondigen.

De departementale dagbladen behelzen een aantal proclamatiën van prefecten, strekkende om den ijver der kiezers op te wekken, alsmede eenige mandementen van bisschoppen van dezelfde strekking. Vijf zoodanige mandementen zijn thans bekend; vele prelaten hebben op andere wijzen hunnen invloed in den geest des gouvernements aangewend.

De *Moniteur* behelst heden een berigt over de volksstemming, van den volgenden inhoud: «Niettegenstaande het ongunstig weder hebben te Parijs meer dan honderd duizend kiezers, dus meer dan de helft der op de kiezerslijsten ingeschreven personen, op den eersten der beide voor de volksstemming bepaalde dagen hunne stem uitgebragt. In de onder de hoofdstad behoorende gemeenten heerscht algemeene geestdrift; de ingezetenen gaan in scharen en met banieren voorop, naar de stembus. Vele depêches zijn uit de departementen ontvangen en melden dat de kiezers zich algemeen beijveren aan de stemming deel te nemen. Het aantal stemmenden schijnt grooter te zullen zijn dan op den 20sten December 1851."

De ministeriele *Patrie* van gisteren berigt het volgende: «De tijdingen die het gouvernement heden, Zondag, door den telegraaf uit de departementen ontvangen heeft, zijn zeer gunstig. Allerwege gaat de bevolking in massa naar de Stembus. De volksstemming is in al de gemeenten een ware feestdag. De geestelijkheid vereenigt zich met de bevolking, en in al de kerken zijn voor tallooze scharen geloovigen gebeden opgezonden om 's Hemels zegen te verwerven op de stemming over het Keizerschap."

Volgens de berigten zal dus het aantal uitgebragte stemmen, met name te Parijs, grooter zijn dan bij de zekerheid der uitkomst, bij de heerschende gerustheid en de onverschilligheid omtrent politieke regten, door velen, ook aan de zijde des gouvernements verwacht werd.

— Volgens *le Pays* hadden gisteren avond van de 212,824 ingeschreven kiezers in de 12 arrondissementen der hoofdstad, 108,221 aan de stemming deelgenomen. De buitenwijken der stad hebben vooral eene groote geestdrift doen blijken; van het leger te Parijs hadden gisteren avond 20,077 krijgslieden zich vóór en 355 tegen de keizerskeus verklaard. Voorts behelst de *Moniteur* heden een zeven-en-dertigtal telegraphische depêches van alle punten van Frankrijk, die alle getuigen dat de groote meerderheid der kiezers voor het keizerschap is.

Heden avond wordt de stembus gesloten. Tot heden Maandag namiddag is de rust nergens gestoord geworden.

— Men had gezegd dat de Senaat tegen morgen buitengewoon zou bijeengeroepen worden; thans meldt men dat zulks eerst zal zijn nadat de uitslag der volksstemming geheel zal opgemaakt zijn.

— De Paus zou naar men wil zich bereid hebben verklaard naar Frankrijk te komen om den nieuwen Keizer te kroonen, doch zou, tot vergoeding, ter gunste der Fransche geestelijkheid, inwilligingen vorderen, waarover men het nog niet eens is kunnen worden, zoodat de onzekerheid nopens dit punt nog steeds voortduurt.

— Bij besluit van den President is magtiging verleend tot het alhier oprigten eener naamlooze maatschappij voor het meubelair crediet. Haar doel is ten aanzien der roerende goederen dezelfde diensten te bewijzen als de Bank voor het grondcrediet ten opzigte der onroerende.

— Eindelijk heeft eene lang reeds aangekondigde ministeriële wijziging in Spanje plaats gehad. Eene telegrafische depêche van Madrid, dd. 16 November, meldt dat de heer *Cristobal Bordiu* benoemd is tot secretaris van Staat voor de binnenlandsche aangelegenheden, ter vervanging van den heer *Melchior Ordonez*. De tegenwoordige minister van koophandel en van openbare werken, don *Mariano Miguel de Reinoso* treedt insgelijks af, en zijne portefeuille wordt tijdelijk toevertrouwd aan don *Manuel Bertran de Lis*.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 85,20; $4\frac{1}{2}$ pCt. 106,25; Nap. renten 107.

ENGELAND.

LONDEN, den 20sten November.

Den 18den dezer is in de St. Paulskerk te Londen het lijk van den Hertog *van Wellington* ter aarde besteld. Ten 8 ure des morgens zette de afdeeling infanterie, die het hoofd van den lijkstoet vormde, zich in beweging. Op onderscheiden punten kwamen vervolgens collegien en aan-

zienlijke personen zich aan den stoet aansluiten. Onmiddellijk voor de lijkkoets werd de Britsche maarschalksstaf met de hertogskroon van den overledenen gedragen, voorafgegaan door hoofdofficieren van het Belgische, het Pruissische, het Russische, het Hannoversche, het Brunswijksche, het Nederlandsche, het Portugesche en het Spaansche leger, elk den door den overledene gevoerden maarschalksstaf van het leger huns lands dragende. De trein trok langzaam voorwaarts, en werd eenigen tijd opgehouden doordat de raderen der zware lijkkoets ergens in den grond zonken en door de twaalf paarden niet dan met hulp van een aantal politie-soldaten weder in beweging gebragt konden worden. Ten een ure 's namiddags bereikte het lijk de trotsche domkerk van St. Paul. Hier werd het onder koorgezang en het voorlezen eener plaats der Heilige Schrift, volgens het gebruik der Anglicaansche kerk, in het grafgewelf ter zijde van het lijk van den admiraal *Nelson* bijgezet. Toen las een der geestelijken een kerkelijk gebed en het Onze Vader, terwijl elke bede door de aanwezigen beaamd werd, zoo als in de Anglikaansche kerk pleegt te geschieden. « Dit was, zegt een ooggetuige, een onvergetelijk oogenblik: het maakte een nimmer uit te wisschen indruk, allen in die talrijke vergadering bij het graf der hoogste aardsche grootheid, te hooren instemmen met de ten hemel stijgende gebeden." Daarna trad de eerste wapenkoning voorwaarts, verkondigde de titels en waardigheden van den overledene, brak zijnen staf en legde de stukken in het graf neder; waarmede de plegtigheid, omstreeks drie ure eindigde, en de schare met de zegenbede van den bisschop van Londen, het kerkgebouw verliet.

Men berekent dat ongeveer zeventienduizend menschen in St. Paulskerk aanwezig zijn geweest, waaronder een groot aantal leden der beide Parlementshuizen, die zich alvorens in het voor hunne zittingen bestemd gebouw vereenigd hadden en op vijf stoombooten naar Paulswerf waren overgevoerd.

In het kerkgebouw zelf is de indruk der plegtigheid alleen gedurende eenige oogenblikken door het vallen van een zwart gordijn, dat den westelijken ingang bedekken moest, verstoord geworden. Van belangrijke ongelukken langs den weg dien de trein volgde heeft men tot hiertoe niets anders vernomen dan dat een werkman, die in het huis des bankiers *Drummond* het dak wilde beklimmen, om van daar de lijkstaatsie te zien, zijn evenwigt verloren heeft en doodelijk gekwetst op de straat is nedergestort.

Dat Oostenrijk zich bij *Wellingtons* ter aarde bestelling niet heeft doen vertegenwoordigen wordt als eene geheime wraakneming over de ongestrafte bejegeningen beschouwd, welke de generaal *Haynau* tijdens zijn bezoek in *Barclays* brouwerij alhier heeft te verduren gehad.

— Na, met hare Moeder en oudste Kinderen, uit de vensters van het paleis van St. James de lijkstaatsie des Hertogs te hebben zien voorbijtrekken, is de Koningin eergisteren ten vijf ure, met haren Gemaal, hunne Kinderen en Vorstelijke Gasten, naar Windsor teruggekeerd.

— Heden avond geeft de secretaris van Staat voor buitenlandsche zaken, graaf *Malmesbury*, een banket aan de vreemde officieren, die herwaarts gekomen zijn om aan de lijkplegtigheid deel te nemen.

— In het Lagerhuis heeft de Kanselier der schatkist zijn voornemen medegedeeld om op de bekende motie, welke de heer *C. Villiers* Dingsdag in het Lagerhuis doen zal, een amendement voor te dragen, waarbij de voordeelen van het stelsel van vrijen handel erkend worden en hetwelk dus in de hoofdzaak niet van de motie zelve verschillen zal.

Op voorstel van den heer *Hume* werd met 147 tegen 142 stemmen besloten dat de leden van het Huis persoonlijk opgeroepen zullen worden tot bijwoning der zitting van Dingsdag, in welke voor het gansche Land zoo hoogst gewigtige aangelegenheden aan de orde van den dag zullen zijn.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 24sten November.

Bij de op eergisteren plaats gehad hebbende verkiezing van drie leden van de Kamer van Koophandel en Fabrijken te Breda, in plaats van de heeren *F. A. P. van Reuth*, *G. Moolenbergh* en *A. J. Bouwens*, die volgens den daarvan zijnde rooster, met ult°. December aanstaande moeten aftreden, zijn van de dertig uitgebragte geldige stemmen, herkozen de heeren:

Adrianus Johannes Bouwens, met 28 stemmen,
Felix Alexander Petrus van Reuth, » 26 »

en gekozen, den heer:

Petrus Johannes van den Goorbergh, » 26 »

die alle met ult°. December 1855 zullen aftreden.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag zijn de beraadslagingen over hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1853, (*Buitenlandsche Zaken*) voortgezet en geëindigd.

Op artikel 1, luidende: Traktement en tafelgeld van den Minister *f* 18,000, is door den heer *Reinders* een amendement voorgesteld, strekkende om dit artikel aldus te lezen: « Traktement van den Minister *f* 12,000." Die wijziging is met 36 tegen 23 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren: *Zylker*, *Metman*, *van Doorn*, *Mackay*, *Storm*, *Westerhoff*, *de Man*, *Huguenin*, *Hengst*, *de Fremery*, *Taets van Amerongen*, *Schiffer*, *ter Bruggen Hugenholtz*, *Anemaet*, *de Raadt*, *van Hoëvell*, *Engelen*, *Verweij*, *Beens*, *Gevers van Endegeest*, *van Goltstein*, *van Nierop*, *Heemskerk*, *Reinders*, *Jongstra*, *van Voorst*, *van Wylick*, *van Hall*, *van Eck*, *de Poorter*, *ten Cate*, *van der Heijde*, *van der Veen*, *van Walchren*, *Gevers Deijnoot* en *Slichter van Domburg*.

Het geheele hoofdstuk, waarvan door de aanneming van dit amendement, het eindcijfer is gebragt op *f* 482,966, is daarop, na aanneming van al de overige artikelen, met 54 tegen 5 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Westerhoff*, *Huguenin*, *Reinders*, *Jongstra* en *van der Heijde*.

Vervolgens zijn de beraadslagingen over hoofdstuk IV (*Justitie*) aangevangen, welke besloten werd voort te zetten op Dingsdag den 23sten, des voormiddags ten 11 ure.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft zich Maandag bezig gehouden met de benoeming der leden welke deel zullen uitmaken van de commissie tot onderzoek nopens den accijns op het zout. Nadat vooraf door de Vergadering bepaald was, dat de commisie uit vijf leden zal bestaan, voorts dat minstens drie leden tot de afneming der verhooren zullen vereischt worden, en dat de termijn op welken het onderzoek zal behooren te zijn afgeloopen, zal wezen 1 September 1853, heeft de stemming plaats gehad, en zijn tot leden dier commissie benoemd de heeren: *van Nispen van Sevenaar*, *van Hall*, *Blussé*, *Bachiene* en *Poortman*. Van die verschillende besluiten zal volgens de bepalingen van art. 2 der wet van 5 Augustus 1850 (*Staatsblad* n°. 45) en van het Reglement van Orde der Kamer kennis worden gegeven in de *Staats-Courant*.

In deze zitting zijn ingekomen twee wets-ontwerpen, namelijk:

Één tot goedkeuring eener additionnele overeenkomst van handel en scheepvaart, den 26sten Augustus 1852 tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika gesloten; en

Een tot goedkeuring van een op 12 Julij 1852 aangegaan tractaat van vriendschap, handel en scheepvaart tusschen Nederland en de republiek van Kosta Rica.

Het nieuw benoemde lid voor het hoofdkiesdistrict Zutphen, de heer *van Panhuijs*, heeft zijne geloofsbrieven ingezonden, die in handen gesteld zijn eener commissie, welke daaromtrent nader verslag zal uitbrengen.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Genneraal van gisteren heeft de Commissie in wier handen gesteld zijn geweest de geloofsbrieven van den heer *van Panhuijs*, nieuw benoemd lid in het hoofdkiesdistrict Zutphen, daaromtrent verslag uitgebragt, en de toelating van dien heer voorgesteld.

Nadat de nieuw gekozene de bij de Grondwet gevorderde eeden in handen des Voorzitters had afgelegd, heeft hij onmiddellijk zitting genomen.

De Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot het tijdelijk in omloop laten van tien milioen muntbilletten uitgegeven volgens de wet van 1849, heeft haar algemeen verslag ter tafel gebragt. De Vergadering heeft beslist dat de dag der beraadslagingen over dat wetsvoorstel nader zal worden bepaald.

Daarop zijn de beraadslagingen voortgezet en geëindigd over hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1853 (Justitie). Nadat de Vergadering de onderscheidene artikelen had goedgekeurd met uitzondering van art. 17 luidende: « Tractementen, abonnement voor bureau-kosten, kosten van kleeding en wapening van ambtenaren van algemeene of rijks-politie", dat met 32 tegen 30 stemmen verworpen werd, heeft zij het hoofdstuk in zijn geheel, thans gebragt op *f* 2,188,012,28 met 61 tegen ééne stem, zijnde die van den heer *Jongstra*, aangenomen.

De commissien in wier handen gesteld zijn het verslag betrekkelijk den verkoop van domeinen over 1851, en de inlichtingen van Regeringswege ingezonden op aan de Kamer ingediende adressen betrekkelijk het opheffen van Nijmegen als vesting, hebben hare rapporten ter tafel gebragt. De Kamer heeft besloten die stukken te doen drukken en rondeelen, en den dag der beraadslagingen over de daarbij genomen conclusien nader te bepalen.

— Bij de behandeling van het hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1853 (*Buitenlandsche Zaken*) heeft de nieuwe Minister van dat departement, voor het eerst als zoodanig het woord voerende, te kennen gegeven, dat men van hem wel niet zal verwachten dat hij, voor het eerst als minister optredende, zich in breede beschouwingen zal begeven omtrent zich-zelven, omtrent de gedragslijn door hem te volgen, en de beginselen waarnaar hij zich zou rigten. Gedurende vier jaren heeft hij het geluk gehad de meeste leden der Kamer als zijne ambtgenooten te begroeten; en in die vier jaren is hij in de gelegenheid geweest van die beginselen en gevoelens te doen blijken, en hij hoopt derhalve dat het wel niet noodig zal zijn die thans in het breede te herhalen. Gehechtheid aan onze grondwettige instellingen, bovenal aan de constitutionele monarchie, innige overtuiging dat alleen die regeringsvorm voor ons Land mogelijk en heilzaam is; afkeer van het dogma der volks-souvereiniteit, zonder daarom te vervallen in een onverdedigbaar, exclusief dogma; — ziedaar zijne beginselen, ziedaar het standpunt dat Z. Exc. ook thans wenscht in te nemen en op te volgen. En wanneer hij daarbij let op de belangen die aan zijne zorg zijn toevertrouwd, en in herinnering neemt dat hij steeds heeft behoord onder diegenen, welke hoogen prijs stellen op onze eer en waardigheid, en daarbij de plegtige verklaring aflegt, dat het hem voorkomt, dat het behoud en de verdediging onzer onafhankelijkheid, regten en vrijheden tegen elken buitenlandschen invloed, onzer welken vorm ook, de eerste pligten zijn der Regering, — dan vertrouwt hij dat, indien bij sommigen de vrees mogt bestaan, dat de aanvaarding van den hem opgelegden last hem te zeer zou drukken, welke vrees hij niet ongegrond acht, — dan vertrouwt hij, dat er ook geen grond zal bestaan om te twijfelen aan de eerlijkheid en zuiverheid zijner gevoelens en aan zijne vaderlandslievende gezindheid. Z. Exc. zou het voorbarig achten thans zich te verdiepen in beschouwingen nopens onze buitenlandsche politiek. Hij zou het thans gevaarlijk achten meer te zeggen van de beginselen waarvan hij uitgaat. Niet dat hij schroomt belangrijke vraagstukken aan te roeren, maar om thans den heer *Groen* te volgen in zijne beschouwingen en vragen, dezer dagen te berde gebragt; dit komt hem bedenkelijk

voor, en hij gelooft ook niet, dat het de bedoeling van dat lid geweest zij, hem op dien weg te lokken. Er is echter een punt, waaromtrent Z. Exc. meent het stilzwijgen niet te moeten bewaren. Het bedoelde lid stelt namelijk grooten prijs op het behoud onzer grondwettige regten en vrijheden, en heeft bij de ontwikkeling daarvan gewaagd van de vrijheid van drukpers en, in verband daarmede, van de wet van 1816. Hij had aangaande die vrijheid aan de Regering gesteld het alternatief om: òf die wet in te trekken, òf, op het voetspoor van België, haar nog te versterken. Maar er is nog een derde alternatief, dat welligt aan de aandacht van dat lid is ontsnapt, en dat niet afhankelijk is van maatregelen der Regering, maar in naauw verband staat met ons nationaal karakter. Z. Exc. hoopt namelijk, dat de bezadigdheid en voorzigtigheid, aan onzen landaard eigen, en ook zigtbaar bij de organen der openbare meening, zich ook thans niet zullen verloochenen. Hij hoopt en hij acht het pligt, dat zij, die eenigen invloed op de drukpers uitoefenen, het zullen verhoeden, dat zich in de tegenwoordige oogenblikken voor de Regering nog meer zwarigheden zullen opdoen. Het komt Z. Exc. voor, dat de zorg voor onze regten en vrijheden, die zich oplost in uittarting van vreemde Mogendheden, het kenmerk niet draagt van vaderlandslievende gezindheid.

Na deze inleiding ging de Minister over tot de beantwoording der bedenkingen van meer bijzonderen aard.

— Bij een Koninklijk besluit van den 20sten November 1852; n°. 42 is aan jhr. *D. G. van Teijlingen*, op zijn verzoek, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van directeur der registratie en domeinen in de provincie Zeeland; met dankbetuiging voor zijne langdurige en ijverige diensten aan den Staat bewezen.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den dezer, n°. 90, is de kolonel *J. D. Musquetier*, kommandant en inspecteur van het korps mariniers, met den 31sten December aanstaande eervol van het gezegde korps afgevoerd, en hem toegekend een jaarlijksch pensioen van achttien honderd gulden (*f*1800).

Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den November 1852, n°. 91, is het kommandement van het korps mariniers, met den eersten Januarij 1853, opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee *G. C. Zoutman*; met bepaling dat de genoemde hoofd-officier de uniform zal dragen van het korps mariniers, en in het korps zee-officieren zal blijven doorloopen, met stilstand van non-activiteits-tractement;

Alsmede met gemelden datum bij het korps mariniers bij anciënneteit bevorderd: tot 1ste luitenants de 2de luitenants: *F. G. H. Hornbostel*, *L. F. Geill*, *J. P. H. Sesseler*, *T. G. Corbelijn*, en tot kapitein-administrateur van kleeding, de 1ste luitenant-kwartiermeester *J. H. Besou*.

— Onder dagteekening van den 18den, heeft Z. M. een besluit genomen, houdende bepalingen omtrent de door den burgemeester te dragen onderscheidingsteekenen. Deze bestaan in een' zilveren penning, hebbende eene middellijn van 40 strepen en vertoonende aan de eene zijde het wapen des Rijks, aan de andere dat der gemeente, of, zoo de gemeente geen wapen heeft, den naam der gemeente; de penning hangende op de borst, hetzij aan eene zilveren keten, hetzij aan een Oranje zijden lint; de keten of het lint op beide schouders aan den rok of het opperkleed vastgehecht. De burgemeester draagt de onderscheidingsteekenen, wanneer hij voorzit in de vergadering van den Raad; indien hij zich, ingeval van brand, of van oproerige beweging, van zamenscholing of andere stoornis der openbare orde, in het openbaar vertoont; uit kracht van art. 188 der gemeentewet of van eenige andere wet persoonlijk in het openbaar bevelen geeft, of bij plegtige gelegenheden namens de gemeente opkomt. Bij ontstentenis van den burgemeester, worden de teekenen gedragen door dengeen, die hem vervangt. — Het besluit treedt in werking met den 1sten Januarij aanstaande.

— De Algemeene Synodale commissie der Nederl. Hervormde Kerk heeft den 13den hare najaars-vergadering gesloten. De door de synode, krachtens het algemeen reglement gewijzigde artikelen, in de bijzondere reglementen, zijn door haar geredigeerd, en zullen aan de kerkelijke besturen medegedeeld worden. Om uitvoering te geven aan haar mandaat, ter zake van de nieuwe Bijbelvertaling, is eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren Dr. *Spyker*, *van Doesburgh* en Dr. *Timmers Verhoeven*. — Ten einde tot de kerkelijke regeling der geestelijke goederen te geraken, heeft de commissie maatregelen genomen ter verkrijging van een regtsgeleerd advys. — Met betrekking tot de gebeurtenissen in Toskane, op welke het oog van alle Protestanten met hoogen ernst en hartelijke deelneming gevestigd is, besloot de commissie tot een adres te dezer zake, aan den Groothertog van Toscane, of zijne regering, indien ten minste voorkomende gewigtige omstandigheden de synodale commissie niet leiden zullen, daarvan af te zien. — Ook is eene commissie tot de spoed vorderende zaken benoemd, waartoe behooren Dr. *Spyker van Doesburgh* en Dr. *Timmers Verhoeven*.

— Door de directe der Nederlandsche Rijn-spoorwegmaatschappij is opengesteld de geprojecteerde leening van *f*2,400,000 à $4^{1}/_{2}$ per cent rente, ingaande met den dag der stortingen, welke zullen kunnen geschieden in eens of wel 50 per cent op den 1 Januarij en 50 per cent op den 1 Maart aanst. Er zullen worden afgegeven certificaten aan tooner, ieder groot *f* 1000, welke na vijf jaren zullen worden afgelost *à pari*. Deelhebbers in de maatschappij zullen de voorkeur hebben. Aan makelaars wordt een $^{1}/_{4}$ per cent courtage toegestaan. Tot zekerheid voor aflossing en rente, zijn verbonden 2400 stuks $4^{1}/_{2}$ per cents Rijn-spoorweg-obligatien (van de leening, groot negen millioen welke bij de Nederlandsche zijn gedeponneerd.

— De Minister van Justitie heeft aan heeren Commissarissen des Konings in de provinciën te kennen gegeven, dat andermaal militaire detachementen beschikbaar zullen worden gesteld, ten einde weder, gedurende den aanstaanden winter, de dienst der hulp-maréchaussées zou kunnen worden ingevoerd. Aan de gemeentebesturen is daarvan mededeeling gedaan, onder opmerking, dat aan het verstrekken van eene brigade maréchaussées de bepaalde voorwaarde wordt gesteld, dat de betrokken gemeenten zich uitdrukkelijk verbinden, om ten haren laste te voorzien in hetgeen de huisvesting en voeding der brigades meer zouden kosten, dan de schadeloosstelling van 30 cents daags, die per hoofd van rijkswege wordt verstrekt, en dat zij zich ook verpligten, tot vergoeding aan het rijk van hetgeen voor de fourages der paarden meerder, dan in de garnizoensplaatsen zou moeten worden betaald.

— Omtrent de Engelsch-Nederlandsche internationale telegraaf-compagnie wordt gemeld, dat de lijn in en tusschen 's Gravenhage en Scheveningen gelegd is. In het primitieve plan heeft eene wijziging plaats gegrepen namelijk, dat de onderzeesche lijn van het Scheveningsche strand niet naar Harwich, maar naar Lowesstoft gelegd zal worden, en zulks op verzoek van laatstgenoemde plaats, die een fraai hardsteenen gebouw bezit en dit aan de compagnie voor hare bureaux kosteloos ten geschenke heeft aangeboden. Daarenboven heeft de stad Londen in het beste gedeelte van Regent-street een terrein geschonken, tot het daarstellen van een centraal bureau. De compagnie heeft nu prijsvragen uitgeschreven voor het beste plan van een gebouw. Deze premien zijn van 400, 300 en 100 ponden sterling. Daarenboven zal de compagnie nog een hoofd-bureau in het Strand en een dergelijk bij de beurs hebben, behalve 8 à 10 hulp-bureaux in Londen. Zes jongelingen zijn, na het vereischte examen in vier talen te hebben afgelegd en te 's Hage aan het telegraaf-bureau het noodige onderrigt genoten te hebben, naar Londen vertrokken. Men denkt er ernstig over, daar zoo veel mogelijk Hollanders aan te stellen.

— In den *Nieuwen Noordbrabander* leest men het volgende:

« *Waarschuwing!* Zaturdag avond werd bij een voornamen winkelier te dezer stede een *knapper*, het uiterlijk hebbende van een knapper centen, of 10 stuivers, tot dien prijs in betaling gegeven; de man het gewigt van dien knapper mistrouwende, opent hem, en vindt er in plaats van 50 centen een rolletje stopverw in, aan ieder der uiteinden met een cent gedekt. Gewigtige les vooral voor hen, die knappers ontvangen."

— Zoo men verneemt, is thans het monument ter nagedachtenis van den generaal-majoor *Michiels*, dat te Batavia zal worden opgerigt, en dat tevens als eene algemeene hulde aan Neêrlands land- en zeemagt in Oost-Indië moet worden beschouwd, met den besten uitslag in de fabriek der heeren *Enthoven* te 's Hage voltooid. Naar het oordeel van deskundigen, die dit monument reeds hebben bezigtigd, is het, zoo wat ontwerp als uitvoering betreft, ongemeen indrukwekkend. De gedenkzuil zelve, in Gothischen stijl, rijk uitgewerkt is 10,30 Ned. el hoog; de vijf hardsteenen treden, waarop de zuil moet rusten, zijn gezamentlijk hoog 1,30 el; dus zal het monument eene hoogte hebben van 11,60 el. Het opschrift aan de *voorzijde* luidt als volgt:

> « *Het leger en de ingezetenen van Nederl. Indië aan de nagedachtenis van* ANDREAS VICTOR MICHIELS, kommandeur der militaire Willemsorde, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, generaal-majoor titulair, civiel en militair gouverneur van Sumatra's westkust, opperbevelhebber der expeditie, gouvernements-commissaris voor de Balische aangelegenheden, gesneuveld bij de overwinning van Kasoemba, den 25 Mei 1849, en te Batavia ter aarde besteld op den 1 Junij daaraanvolgende."

Aan de *zijden* heeft men twee tropheeën, als eene voor de landmagt, met gepaste ornamenten, en eene voor de zeemagt, en eigenaardig versierd.

Aan de *achterzijde* van het monument leest men:

> « Mede der nagedachtenis gewijd van de menigvuldige braven der land- en zeemagt, die voor de handhaving van het Nederl. gezag in Indië den heldendood zijn gestorven, in de verschillende oorlogen, welke sedert 1816 in deze gewesten zijn gevoerd."

Daaronder komen de namen van de meeste eilanden voor, met bijvoeging van de jaartallen der gebeurtenissen, waarin de overledene *Michiels* en in het algemeen zoo vele dappere bevelhebbers en krijgslieden zich onderscheiden hebben in de verdediging van de regten en belangen van Nederland; en waaronder men zich wel in de eerste plaats Java, Sumatra, Borneo, Bali, Celebes en de Molukken herinnert.

— Met den laatsten overlandpost is berigt ontvangen van den dood van een onzer bekwame zee-officieren, den luit. ter zee 1ste kl. *H. Glabbeek van der Does*, bij een verraderlijken aanval door de inlanders van Timor. De *Utr. Cour.* deelt daaromtrent een uitvoerig particulier berigt mede, waarin hoofdzakelijk het volgende voorkomt:

De voornoemde officier, bevelhebber van de schoenerbrik *Banca*, kwam den 2den Junij jl. te Timor Koepang terug van eene wetenschappelijke commissie. Naauwelijks aangekomen, werd hij door den waarnemenden assistent-resident verzocht, een maatregel van politie naar Atoepoepoe, op het gemelde eiland, door eene militaire operatie te ondersteunen. Hij begaf zich tot dat einde, met de *Banca*, naar Atoepoepoe, om aan den nederlandschen posthouder aldaar den sterken arm te leenen, ten einde een Chinees, die zich openlijk tegen het nederlandsche gezag verzet had, gevangen te nemen. Te Atoepoepoe gearriveerd zijnde, vernam hij, dat de Chinees zich bevond bij zijn schoonvader, den radjah van Lidakh, die, volgens de gidsen, 3 uren ver in 't binnenland woonde. Daar het meer dan waarschijnlijk was, dat de genoemde Sultan zou weigeren, zijn schoonzoon uit te leveren, besloot de kommandant van de *Banca*, hem gewapend te gaan halen. Tot dat einde begaf hij zich in den avond van den 28sten Julij op weg met den adelborst der 1ste klasse *Jolly*, den officier van gezondheid *Vernhout*, den waarnemenden resident en de noodige manschap-

pen, bestaande in 19 Europeanen, 12 gewapende Javanen, 11 Rottinezen, en eenige Koelies, allen te zamen 70 man. Spoedig bemerkte de bevelhebber, dat hij misleid was omtrent den afstand. De woonplaats van den radjah lag wel 10 uren ver in 't binnenland, en doordien de weg meest over steile bergen en door diepe ravijnen liep, waren de troepen weldra uitgeput door vermoeijenis. Men rustte verscheidene malen gedurende den nacht, doch bekwam spoedig gebrek aan drinkwater, doordien de medegenomen voorraad niet voldoende was voor den langen togt. Des ochtends te 8 ure bereikte men Lidakh. De radjah was zeer verwonderd, zoo vele Europeanen te zien, en ontving de aangekomenen vriendelijk; maar dadelijk kwam zijne lijfwacht onder de wapenen. De Chinees was reeds vertrokken, en te vergeefs werd zijne woning doorzocht. Ofschoon de manschappen zeer vermoeid waren, meende de kommandant onverwijld te moeten terugtrekken. De radjah volgde met eene groote krijgsmagt. Toen het detachement op 3 uren afstands van Atoepoepoe gekomen was, hield het rust bij eene zoetwaterbron. Omdat die plaats in het gebied van Atoepoepoe gelegen was, meende men daar geen aantal te vreezen te hebben; de manschap kon ook niet meer voort. Na een kort verwijl, bemerkte men den Chinees, dien men zocht; hij werd in hechtenis genomen, doch zijn geleider ontsnapte en rende, onder een vervaarlijk krijgsgegil, naar de op eenigen afstand volgende Lidakhers. Weldra werd van de steile hoogten, welke het ravijn, waarin men rust hield, van alle kanten omringden, een levendig geweervuur op het detachement geopend. Men trachtte terug te trekken over den berg, van waar men nog geen vuur ontvangen had; doch wegens den staat van uitputting, waarin de manschappen zich bevonden, ging dit zeer moeijelijk. De bevelhebber werd doodelijk gewond; het linker scheen- en kuitbeen werd hem op verscheidene plaatsen verbrijzeld; ook 3 mariniers bekwamen schampschoten. De officier *Vernhout* verbond den kommandant zoo goed mogelijk; de matroos *de Haan* droeg hem uit het heetste vuur; hij werd daarna op een der medegenomen paarden geplaatst, doch moest toen een omweg maken om tegen de hoogte op te komen. Hierdoor dwaalde men van het hoofdkorps af. Bij den kommandant waren 6 matrozen achtergebleven. Reeds herhaaldelijk had *van der Does*, om niet levend in handen des vijands te geraken, zijne medeofficieren verzocht, hem den dood te geven; thans, nu de vijand meer en meer naderde, en zes zijner manschappen voortdurend in grooter gevaar geraakten, alleen uit zorg voor hun beminden kommandant, gaf hij bepaaldelijk bevel om hem af te maken. Een kogel, hem door de linkerslaap gejaagd, gaf den eerlijken krijgsman den dood, dien hij, bij zijn sterk bloedverlies en wegens het gevaar, waarin hij zijne manschappen plaatste, zoo zeer begeerde. — Het hoofd-korps kwam 's avonds geheel ontredderd te Atoepoepoe aan. De zes matrozen kwamen eerst den volgenden ochtend teregt.

Middel om Anastatischen Nadruk te voorkomen.

Onder den naam van Anastatischen druk is, voor eenige jaren reeds, door zekeren *Rudolph Appel* de kunst uitgevonden, om van elk gedrukt stuk, elke plaat zoo vele afdrukken te maken, als men verkiest, waarvan ieder een volmaakt fac-simile van het oorspronkelijke is. Gevaarlijk wordt deze uitvinding in handen van bedriegers, als zij wordt toegepast op geldswaardig papier. De heeren *Glynn* en *Appel* hebben thans een middel bekend gemaakt, waardoor het misbruik der vroegere uitvinding kan worden voorgekomen. Het is even eenvoudig als voldoende. Het bestaat enkel daarin dat de pap waar van het papier gemaakt wordt, met een onoplosbaar koperzout wordt doortrokken. Na vele proeven gaven zij de voorkeur aan phosphorzuur koper boven ieder ander zout. Tot dat einde worden achtereenvolgens zwavelzuur koperoxyde en phosphorzure soda met de pap gemengd die een onoplosbaar zout van phosphorzuur koper voortbrengen. Behalve deze zelfstandigheid, wordt er eene kleine hoeveelheid van bijzonder olieachtige en niet opdroogende zeep bijgevoegd, hetgeen eene dubbele beveiliging geeft. Indien een bedrieger een banknoot of coupon, of wissel, op zulk papier gedrukt, tot den anastatischen druk wil bezigen, scheidt zich een waas van metaalachtig koper tusschen het papier en het zink af, dat niet alleen den afdruk belet, maar ook het papier zoo vasthecht, dat het vernietigd moet worden, en slechts bij kleine stukjes kan worden losgescheurd. Op deze wijze wordt niet alleen het bedrog verhinderd, maar de bedrieger door het verlies van het oorspronkelijk stuk gestraft. De heeren *Glynn* en *Appel* hebben op deze uitvinding octrooi genomen.

Nieuwe Zeeftoestel.

Dit toestel, dat door den Heer *C. Greszler*, te Erfurt, verkocht wordt voor 4 á 8 Thlr., naar gelang der grootte en meerdere of mindere sierlijkheid, heeft de gedaante van een drievlakkig prisma, welks zijwanden uit fijn haardoek bestaan, waarvan er een kan geopend worden om de te zuiveren stof in dezen driehoekigen zeef te brengen en het uitgezeefde er uit te nemen. De beide eindvlakken der zeef zijn van hout en van metalen tappen voorzien, welke uitloopen in de zijwanden van een de eigenlijke zeefomgevend bekleedsel. Een dezer tappen loopt tot door de zijwand van dit bekleedsel en is met eene kruk voorzien, door welke de zeef wordt rondgedraaid. Behalve deze rondgaande, verkrijgt de zeef ook nog eene schuddende beweging door eene schijf, aan welker voorvlak 5 tanden aangebragt zijn, en die met dezelfde tap verbonden is, waaraan de kruk zit. Bij het omdraaijen van de zeef komen deze 5 tanden na elkander met een gekromd stuk ijzer, dat aan het bekleedsel vast is, in aanraking, waardoor de zeef in het lange verschoven wordt. Nadat eene tand het gekromde ijzer voorbij is, wordt de zeef door eene op de rugzijde der schijf drukkende veêr in de tegenovergestelde rigting terug gedrongen, waardoor de zeef de noodige schuddende beweging erlangt.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 22 November.

TARWE tot vorige prijzen, met goeden handel aan Cons.: 128 ℔ bonte Poolsche *f* 304; 132 ℔ Brunsw. *f* 282; 126 ℔ bonte Nassaud. *f* 277; 128 ℔ Galatz. *f* 240; in veiling circa 130 last besch. Poolsche 120, 121 ℔ *f* 244; 124, 123 ℔ *f* 264 à 271; 124, 125 ℔ *f* 270 à 274.

ROGGE stil: 122 ℔ Pruiss. *f* 200.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT *f* 5 lager: 119, 122, 124 ℔ N. Holst. *f* 210, 219, 225.

KOOLZAAD, op 9 vaten Olie te leveren: in Nov. eerstk. $57\frac{1}{2}$ P. vl.; in April eerstk. 59 P. vl.

LIJNZAAD een doen: 113, 114 ℔ Odessa *f* 300; 114 ℔ Tarsus *f* 310.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $33\frac{3}{4}$; Vlieg. *f* $32\frac{1}{4}$; 1 Dec. eerstk. *f* 32; 1 Mei eerstk. *f* $34\frac{1}{8}$; 1 Sept. eerstk. *f* $34\frac{1}{2}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $29\frac{1}{2}$; Vlieg. *f* $28\frac{3}{2}$; 1 Maart eerstk. *f* 29.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $39\frac{1}{2}$; Vlieg. $38\frac{1}{2}$.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 75 à 78. — LIJNKOEKEN per 104 st., *f* 9 à $11\frac{1}{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 23. NOVEMBER 1852.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	7,80	tot *f*	9,20.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	» »	[illegible]
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	6,70	» »	6,90.
Het dito dito Boekweit Oude	» »	0,00	» »	6,50.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	5,50.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,17.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	$0,26\frac{1}{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,30.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond Boter			»	0,70.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	0,00	tot *f*	2,70
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,00.
Het 1000 Doof Hout			»	1,70.
De kar Spaanders			»	2,85
De » Struiken			»	2,50.
De 100 Mutsaard			»	3,51.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (23 *November*) was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{7}{8}$; 3 pCt. $76\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$; 4 pCt. $95\frac{1}{4}$; Amort.-Syndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{1}{8}$; Handelm. 118; Belgie $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{3}{4}$; Fr. Oblig. 3 pCt. $78\frac{3}{4}$; Spanje Onbep. St. 1 pCt. $24\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $45\frac{3}{8}$; Coupons Bewijzen $3\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$; Amort. Schuld $6\frac{1}{4}$, $\frac{15}{16}$; Portugezen te Londen 5 pCt. $41\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$; dito 4 pCt. $37\frac{3}{16}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{11}{16}$; Oude Russen $107\frac{7}{8}$; dito 1828—29 $106\frac{1}{2}$; Cert. 1831—33 $96\frac{7}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $91\frac{3}{8}$; Id. bij *Stiegl.* 91; Polen Certif. $85\frac{3}{8}$; Aand. met Loten 162; Metall. 5 pCt. $77\frac{11}{16}$; Nieuwe 5 pCt. 91; dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $40\frac{1}{2}$; Brazilie van 100 p. st. $99\frac{1}{2}$; Mexiko $25\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$.

Advertentien.

*** Bevallen van een *DOCHTER* Mevrouw MULLER, DE WITTE VAN HAEMSTEDE.

BREDA,
18 November 1852

*** Heden beviel ontijdig van een' *dooden* *ZOON* MARIA CORNELIA WILHELMINA RÜCKERT, geliefde Echtgenoot van

K. H. BODE,
Notaris.

'S PRINCENHAGE,
22 November 1852.

*** Heden overleed tot mijne groote droefheid mijne geliefde Moeder, Vrouwe CATHERINE HENRIETTE KÜRSTEINER, Weduwe van den Weledelgeboren Heer L. J. CHAUVIN, in den ouderdom van ruim 71 jaren.

BREDA,
16 November 1852.

J. U. E. CHAUVIN,
1e *Luit.*

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.